

הגדה של פסח

קדש

מוזגים כוס ראשון. המצות מכוסות.

קדש

בשבת מתחילין:

וַיְהִי־עֶרְבַּ וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צָבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּוֹ
שָׁבַת מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

בחול מתחילין:

סְבָרֵי מְרִנָּה וְרַבְּנָה וְרַבּוּתֵי. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מְכַל־עַם וְרוּמְמָנוּ מְכַל־לְשׁוֹן וְקַדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו.
וַתִּתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת: שְׁבֹתוֹת לְמַנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזְמַנִּים לְשִׂשׁוֹן, (לשבת:
אֶת יוֹם הַשְּׁבֹת הַזֶּה ו) אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חַרוּתֵנוּ, (לשבת: בְּאַהֲבָה) מְקַרָּא לְךָ זְכָר לִיצִיאַת
מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מְכַל הַעַמִּים, (לשבת: וְשֹׁבֵת) וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ (לשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן)
בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחֻלְתָּנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדְּשׁ (לשבת: הַשְּׁבֹת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

במוצאי שבת מוסיפים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבָדִיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְחָלַל, בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין קִדְּשַׁת שְׁבֹת לְקִדְּשַׁת
יוֹם טוֹב הַבְּדֻלָּה, וְאֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה קִדְּשַׁת. הַבְּדֻלָּה וְקִדְּשַׁת אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְּשַׁתְּךָ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמְבָדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָלַל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲנֻנוּ וְקִיּוּמֵנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה.

שותה בהסיבת שמאל ואינו מברך ברכה אחרונה.

ורחץ

ורסץ

נוטלים את הידים ואין מברכים "על נטילת ידים"

כרפס

כרפס

לוקח מן הכרפס פחות מכזית – כדי שלא יתחייב בברכה אחרונה – טובל במי מלח, מברך "בורא פרי האדמה", ומכווין לפטור בברכה גם את המרור. אוכל בלא הסבה.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה.

יחץ

יחץ

חותך את המצה האמצעית לשתיים, ומצפין את הנתח הגדול לאפיקומן

מגיד, הא לחמא עניא

מגיד

מגלה את המצות, מגביה את הקערה ואומר בקול רם:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויילל, כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הקא, לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

מגיד, מה נשתנה

מסיר את הקערה מעל השולחן. מוזגין כוס שני. הבן שואל:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה – פלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות – הלילה הזה (פלו) מרור. שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת – הלילה הזה שתי פעמים. שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין – הלילה הזה פלנו מסבין.

מגיד, עבדים היינו

מחזיר את הקערה אל השולחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו מושעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו פלנו חכמים פלנו נבונים פלנו זקנים פלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

מגיד, מעשה שהיה בבני ברק

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבגדי ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל-אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר רבי אלעזר בן-עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר, למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. ותקמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

מגיד, כנגד ארבעה בני

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. פנגד ארבעה בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צנה יי אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו פה לכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם. לכם – ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל פפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו: "בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים". לי ולא-לו. אלו היה שם, לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר? מה זאת. ואמרת אליו "בחזק יד הוציאנו יי ממצרים מבית עבדים".

ושאינו יודע לשאול – את פתח לו, שנגמר, והגדת לבנה ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים.

מגיד, יכול מראש חודש

יכול מראש חודש? תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה – בעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

מגיד, מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, שנגמר: ויאמר יהושע אל-כל-העם, פה אמר יי אלהי ישראל, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים.

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל-ארץ פנעו, וארבה את-ורעו ואתן-לו את-יצחק. ואמן ליצחק את-יעקב ואת-עשו, ואמן לעשו את-הר שעיר לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. ושהקדוש ברוך הוא חשב את-הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנגמר: ויאמר לאברהם, ידע מדע כי-גר יהיה ורעה בארץ לא להם, ויעבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את-הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי-כן יצאו ברכש גדול.

מכסה המצה ומגביה את הכוס בידו, ואומר:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור נדור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

מגיד, ארמי אבד אבי

יניח הכוס מידו ויגלה את המצות.

צא ולמד מה בקש לכן הארמי לעשות ליעקב אבינו: שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ולכן בקש לעקר את-הכל. שנגמר: ארמי אבד אבי, וירד מצרים ויגר שם במתי מעט, ויהי-שם לגוי גדול עצום ורב.

וירד מצרימה – אנוס על פי הדבור. ויגר שם. מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם, שונאמר: ויאמרו אל־פרעה, לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך, כי כבד הרעב בארץ כנעו, ועתה ישבו־נא עבדיך בארץ גֶשֶׁן.

במתי מעט. כמה שונאמר: בשבעים נפש ירדו אבותיה מצרימה, ועתה שמה יי אלהיה כוכבי השמים לרב.

ויהי שם לגוי. מלמד שהיו ישראל מציינים שם. גדול עצום – כמה שונאמר: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, ותמלא הארץ אתם.

ורב. כמה שונאמר: רבבה כצמח השדה נתתיה, ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים, שדים נכנו וישערך צמח, ואת ערם ועריה. ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיה, ואמר לך בדמיה חיי, ואמר לך בדמיה חיי.

וירעו אתנו המצרים ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה. וירעו אתנו המצרים – כמה שונאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כ־תקראנה מלחמה ונוסף גם־הוא על שנאינו ונלחם־בנו, ועלה מן־הארץ.

ויענונו. כמה שונאמר: וישומו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם, ויבן ערי מסכנות לפרעה את־פתם ואת־רעמסס.

ויתנו עלינו עבדה קשה. כמה שונאמר: ויעבדו מצרים את־בני ישראל בפרך.

ונצעק אל־י אלהי אבותינו, וישמע יי את־קלנו, וירא את־ענינו ואת־עמלנו ואת־לחצנו.

ונצעק אל־י אלהי אבותינו – כמה שונאמר: ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים, ויאנחו בני־ישראל מן־העבודה וינעקו, ותעל שועתם אל־האלהים מן העבודה.

וישמע יי את־קלנו. כמה שונאמר: וישמע אלהים את־נאקתם, ויזכר אלהים את־בריתו את־אברהם, את־יצחק ואת־יעקב.

וירא את־ענינו. זו פרישיות דרך ארץ, כמה שונאמר: וירא אלהים את בני־ישראל וידע אלהים.

ואת־עמלנו. אלו הבנים. כמה שונאמר: כ־הבן הילוד היארה משליכהו וכל־הבת תחיון.

ואת־לחצנו. זה הדחק, כמה שונאמר: וגם־ראיתי את־הלחץ אשר מצרים לחצים אתם.

ויוצאנו יי ממצרים ביד חזקה, ובזרע נטויה, ובמרא גדל, ובאתות ובמפתים.

ויוצאנו יי ממצרים. לא על־ידי מלאך, ולא על־ידי שרף, ולא על־ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. שונאמר: ועברתי בארץ־מצרים בלילה הזה, והפיתי כל־בכור בארץ מצרים מאדם ועד־בהמה, ובכל־אלהי מצרים אעשה שפטים, אני יי.

ועברתי בארץ־מצרים בלילה הזה – אני ולא מלאך; והפיתי כל־בכור בארץ־מצרים. אני ולא שרף; ובכל־אלהי מצרים אעשה שפטים. אני ולא השליח; אני יי. אני הוא ולא אחר.

בְּיַד תִּזְקָה. זו הַדָּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יְדֵי הוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, בַּסּוּסִים, בַּחֲמֹרִים, בַּגְּמָלִים, בַּבָּקָר וּבַצֹּאן, דָּבָר כְּבֵד מְאֹד.

וּבְזֶרַע נְטוּיָה. זו הַחֶרֶב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָרְבוּ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, נְטוּיָה עַל־רוּשָׁלַיִם.

וּבְמִוְרָא גָדֹל. זו גְלוּי שְׂכִינָה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: או הַנֶּסֶה אֱלֹהִים לְבוֹא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקְרֵב גּוֹי בְּמַסַּת בְּאֵתַת וּבְמִפְתִּיּוֹם וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד תִּזְקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמִוְרָאִים גְּדוֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ.

וּבְאֵתוֹת. זֶה הַמַּטָּה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת־הַמַּטָּה הִנֵּה תִקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בוֹ אֶת־הָאֵתוֹת.

וּבְמִפְתִּיּוֹם. זֶה הַדָּם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְנִתְּמִי מוֹפְתִיּוֹם בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ —

מַגִּיד, עֶשֶׂר הַמְּכוֹת

כַּשְׂאוֹמֵר דָּם וְאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֵשֶׂן, עֶשֶׂר הַמְּכוֹת וּדְצ"ךְ עַד"ש בַּאֲח"ב — יִשְׁפּוֹךְ מִן הַכּוֹס מֵעַט יַיִן:

דָּם נֶאֱשׁר וְתִימְרוֹת עֵשֶׂן.

דָּבָר אַחֵר: בְּיַד תִּזְקָה — שְׂפִיּוֹם, וּבְזֶרַע נְטוּיָה — שְׂפִיּוֹם, וּבְמִוְרָא גָדֹל — שְׂפִיּוֹם, וּבְאֵתוֹת — שְׂפִיּוֹם, וּבְמִפְתִּיּוֹם — שְׂפִיּוֹם.

אֵלּוּ עֲשֹׂר מְכוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל־הַמִּצְוֹת בְּמִצְרַיִם, וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם

צְפָרְדַּע

כְּנִיּוֹם

עָרוֹב

דָּבָר

שְׁחִין

בָּרָד

אֲרָבָה

חֲשָׁךְ

מַכַּת בְּכוֹרוֹת

רַבִּי יְהוּדָה הִנֵּה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים: דְּצ"ף עַד"ש בַּאֲח"ב.

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אפה אומר שֶׁלְקוּ הַמְצָרִים בְּמְצָרִים עֲשֹׂר מְכוּת וְעַל הַיָּם לְקוּ חֲמִשִּׁים מְכוּת? בְּמְצָרִים מָה הוּא אֹמֵר? וַיֹּאמְרוּ הַחֲרֻטָּמִים אֶל־פְּרָעָה, אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אֹמֵר? וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמְצָרִים, וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת־יְיָ, וַיֹּאמְרוּ בֵּין וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוּ. כִּמָּה לְקוּ בְּאֲצַבֵּעַ? עֲשֹׂר מְכוּת. אָמור מַעֲתָה: בְּמְצָרִים לְקוּ עֲשֹׂר מְכוּת וְעַל הַיָּם לְקוּ חֲמִשִּׁים מְכוּת.

רבי אליעזר אומר: מנין שֶׁפֶל־מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל אַרְבַּע מְכוּת? שְׁנָאָמַר: יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה – אַחַת, וְזַעַם – שְׁתַּיִם, וְצָרָה – שְׁלֹשׁ, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים – אַרְבַּע. אָמור מַעֲתָה: בְּמְצָרִים לְקוּ אַרְבָּעִים מְכוּת וְעַל הַיָּם לְקוּ מְאֵתִים מְכוּת.

רבי עקיבא אומר: מנין שֶׁפֶל־מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל חֲמִשׁ מְכוּת? שְׁנָאָמַר: יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ – אַחַת, עֲבָרָה – שְׁתַּיִם, וְזַעַם – שְׁלוֹשׁ, וְצָרָה – אַרְבַּע, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים – חֲמִשׁ. אָמור מַעֲתָה: בְּמְצָרִים לְקוּ חֲמִשִּׁים מְכוּת וְעַל הַיָּם לְקוּ חֲמִשִּׁים וּמְאֵתִים מְכוּת.

מגיד, דיינו

כמה מעלות טובות למקום עלינו!

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דינו.

אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דינו.

אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את־בכוריהם, דינו.

אלו הרג את־בכוריהם ולא נתן לנו את־מִמוֹנָם, דינו.

אלו נתן לנו את־מִמוֹנָם ולא קרע לנו את־הַיָּם, דינו.

אלו קרע לנו את־הַיָּם ולא העֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה, דינו.

אלו העֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה ולא שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ דִּינוֹ.

אלו שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ ולא סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דִּינוֹ.

אלו סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה ולא הֶאֱכִילָנוּ אֶת־הַמֶּן דִּינוֹ.

אלו הֶאֱכִילָנוּ אֶת־הַמֶּן ולא נָתַן לָנו אֶת־הַשֶּׁבֶת, דינו.

אלו נָתַן לָנו אֶת־הַשֶּׁבֶת, ולא קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, דינו.

אלו קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, ולא נָתַן לָנו אֶת־הַתּוֹרָה. דינו.

אלו נָתַן לָנו אֶת־הַתּוֹרָה ולא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דינו.

אלו הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ולא בָּנָה לָנו אֶת־בַּיִת הַבְּחִירָה דִּינוֹ.

על אחת, פמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו: שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם, והרג את-בכוריהם, ונתן לנו את-מונם, וקרע לנו את-הים, והעבירנו בתוכו בחרבה, ושקע צרנו בתוכו, וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את-המן, ונתן לנו את-השבת, וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את-התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את-בית הבחירה לכפר על-כל-עונותינו.

מגיד, פסח מצה ומרור

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הִיָּה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֱלוֹ בַּפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח, מִצֵּה, וּמְרֹר.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שפית המקדש היה קיים, על שום מה? על שום שפסח הקדוש פרוץ הוא על פתי אבותינו במצרים, שנאמר: ונאמרם זבח-פסח הוא לי, אשר פסח על-פתי בני-ישראל במצרים בנגפו את-מצרים, ואת-פתינו הציל, ויקד העם וישתחוו.

אוחז המצה בידו ומראה אותה למסובין:

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך המלכים, הקדוש פרוץ הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את-הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, פי לא חמץ, פי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם-צדה לא-עשו להם.

אוחז המרור בידו ומראה אותו למסובין:

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את-חיי אבותינו במצרים, שנאמר: וימררו את-חיייהם בעבדה קשה, בחמר ובלבנים ובכל-עבודה בשדה את כל עבדתם אשר-עבדו בהם בפרך.

בכל-דור נדור חייב אדם לראות את-עצמו פאלו הוא יצא מצרים, שנאמר: והגדת לבנה ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי מצרים. לא את-אבותינו בלבד גאל הקדוש פרוץ הוא, אלא אף אותנו גאל עמם, שנאמר: ואותנו הוציא משם, למען הביא אותנו, לתת לנו את-הארץ אשר נשבע לאבותינו.

מגיד, חצי הלל

יאחז הכוס בידו ויכסה המצות ויאמר:

לפיכך אנתנו חייבים להודות, להלל, לשבת, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה, ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את-כל-הנסים האלו: הוציאנו מעבדות לחרות, מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב, ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאלה. ונאמר לפניו שירה חדשה: הללו יה.

הללו יה הללו עבדי יי, הללו את-שם יי. יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם. ממזרח-שמש עד-מבוא מהלל שם יי. רם על-פלגים יי, על השמים כבודו. מי פי אלהינו המגביהי לשבת. המשפילי לראות בשמים ובארץ. מקימי מעפר דל, מאשפת נרים אביון. להושיבי עם-נדיבים, עם נדיבי עמו. מושיבי עקרת הבית, אם-הבנים שמחה, הללו-יה.

בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לעז. היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלותיו. הים ראה וינס, הירדן יסב לאחור. הקרים רקדו כאילים, גבעות כבני צאן. מהלך הים פי תנוס, הירדן – תסב לאחור. הקרים – תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן. מלפני אדון חולי ארץ, מלפני אלוה יעקב. ההפכי הצור אגם-מים, תלמיש למעינו-מים.

מגיד, כוס שניה

מגביהים את הכוס עד גאל ישראל.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה לאכל-בו מצה ומרור. פן יי אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הפאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך. ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחה לרצון, ונודה לך שיר תדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה יי, גאל ישראל.

שותים את הכוס בהסבת שמאל.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

רחצה

רקצה

נוטלים את הידים ומברכים:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים.

מוציא מצה

מוציא מצה

יקח המצות בסדר שהניחן, הפרוסה בין שתי השלמות, יאחז שלשתן בידו ויברך "המוציא" בכוונה על העליונה, ו"על אכילת מצה" בכוונה על הפרוסה. אחר כך יבצע כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן הפרוסה, ויטבלם במלח, ויאכל בהסבה שני הזיתים:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המוציא לחם מן הארץ.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

מרור

מרור

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מרור, מטבלו בחרוסת, ממנער החרוסת, מברך ואוכל בלי הסבה.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור.

כורך

כורך

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מן המצה השלישית עם כזית מרור, כורכים יחד, אוכלים בהסבה ובלי ברכה. לפני אכלו ואמר.

זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה קָיָם:

הִיָּה כּוֹרֵף מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ.

שולחן עורך

שְׁלַחַן עוֹרֵף

אוכלים ושותים.

צפון

צָפוֹן

אחר גמר הסעודה לוקח כל אחד מהמסבים כזית מהמצה שהייתה צפונה לאפיקומן ואוכל ממנה כזית בהסבה. וצריך לאוכלה קודם חצות הלילה.

לפני אכילת האפיקומן יאמר: זָכַר לְקַרְבָּן פֶּסַח הַנֶּאֱכָל עַל הַשּׁוֹבֵב.

ברך, ברכת המזון

בָּרַךְ

מוזגים כוס שלישי ומברכים ברכת המזון.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוֹב יְיָ אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הִיָּינוּ כְּחִלְמִים. אֲזִי יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם, הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהֵי. הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הִיָּינוּ שְׂמֵחִים. שׁוֹבָה יְיָ אֶת־שִׁבְתֵּנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנִגְבִּי. הַזְרְעִים בְּדַמְעָה, בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הַלֹּדֶף יִלֵּךְ וּבִכְהָ נִשְׂא מְשַׁף־הַזָּרַע, בְּאִיבֵי בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמִתּוֹ.

שלשה שאכלו כאחד חיבים לזמן והמזמן פותח:

רבּוֹתֵי נְבָרֶךְ:

המסבים עונים:

יְהִי נֶשֶׁם יְיָ מְבָרֵךְ מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם.

המזמן אומר:

בְּרִשׁוֹת מְרִנָּה וּרְבִנָּה וּרְבּוֹתֵי, נְבָרֶךְ [אַלְהֵינוּ] שְׂאֲכֵלְנוּ מִשְׁלוֹ.

המסבים עונים:

בְּרוּךְ [אַלְהֵינוּ] שְׂאֲכֵלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ תִּיָּנוּ.

המזמן חוזר ואומר:

בְּרוּךְ [אַלְהֵינוּ] שְׂאֲכֵלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ תִּיָּנוּ.

כלם אומרים:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, הן את העולם פלו בטובו בחו בחסד וברחמים, הוא נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול, פי הוא אל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא. ברוך אתה יי, הן את הכל.

נודה לך יי אלהינו על שהנחת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

ועל הכל יי אלהינו, אנחנו מודים לך ומברכים אותך, יתברך שמה בפי כל חי תמיד לעולם ועד. פפתוב: ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה יי, על הארץ ועל המזון:

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמה עליו: אלהינו אבינו, רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו, והרנח לנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו, לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם, כי אם ליך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא גבוש ולא נכלם לעולם ועד.

בשבת מוסיפין:

רצה והתליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה. פי יום זה גדול וקדוש הוא לפניה לשבת בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך. וברצונך הנית לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ונגון ונאנחה ביום מנוחתנו. והראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך פי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל עמך בית ישראל לפניה, לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים, לחיים ולשלום ביום חג המצות הזה זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו, פי אליך עינינו, פי אל מלך חנון ורחום אתה. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי, בונה ברחמיך ירושלים. אמן.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, האל אבינו מלפנו אדירנו בוראנו גואלנו יוצרנו קדושנו קדוש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל שבכל יום ויום הוא המטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד, לחן ולחסד ולרחמים ולרנח הצלה והצלחה, ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחסים ושלום וכל טוב, ומכל טוב לעולם אל יחסרנו.

הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישפח לדור דורים, ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים, ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבור עלנו מעל צנארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה, ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות. הרחמן הוא יברך את בעלי / אשתי. הרחמן הוא יברך את [אבי מורי] בעל הבית הזה. ואת [אמי מורת] בעלת הבית הזה, אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו, כמו

שְׁנֵת־בְּרָכוֹ אַבּוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מָפֵל כָּל, כִּן יְבָרַךְ אוֹתָנוּ פְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה שְׁלֵמָה, וְנֹאמַר, אָמֵן.
בְּמִרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוֹת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם. וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יי, וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִמְצָא חַן
וְשָׁכֵל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. בַּשַּׁבָּת: הִרְחַמֵּן הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים. הִרְחַמֵּן הוּא
יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ טוֹב. [יוֹם שְׁפָלוֹ אַרְוֶה. יוֹם שְׁצַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעִטְרוֹתֵיהֶם בְּרֹאשֵׁיהֶם וְנִהְיִים מְזִיו הַשְּׂכִינָה
וְיִהְיִי חִלְקֵינוּ עִמָּהֶם]. הִרְחַמֵּן הוּא יִזְכְּנוּ לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדוֹל יִשׁוּעוֹת מְלָכוֹ וְעֲשֵׂה חֶסֶד
לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹד וְלִזְרָעוֹ עַד עוֹלָם. עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרוּ, אָמֵן. יִרְאוּ
אֵת יי קְדוֹשׁוֹ, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ, וְדָרְשׁוּ יי לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶד. פּוֹתַח אֵת יָדָה, וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי, וְהִזְיָה יי מְבֹטָחוֹ. נַעַר הַיִּימִי גַם
זִקְנָתִי, וְלֹא רֵאִיתִי צַדִּיק נֶעְזֵב, וְזָרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לָחֶם. יי עֹז לְעַמּוֹ יִסּוּ, יי יְבָרַךְ אֵת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

ברך, כוס שלישית

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

ושותים בהסיבה ואינו מברך ברכה אחרונה.

ברך, שפוך חמתך

מוזגים כוס של אליהו ופותחים את הדלת:

שִׁפְךָ חֶמְתְּךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל־מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אֶכֶל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נְוֹהוּ
הַשָּׁמַיִם. שִׁפְךָ־עֲלֵיהֶם וְעַמְּךָ וּבְחִרוֹן אַפְּךָ יִשְׁיִגֵם. תִּרְדֹּף בְּאֵף וּתְשַׁמֵּדֵם מִתַּחַת שָׁמַיִם יי.

הלל, מסיימים את ההלל

הלל

מוזגין כוס רביעי וגומרין עליו את ההלל

לֹא לָנוּ, יי, לֹא לָנוּ, כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל־חֶסֶדְךָ עַל־אַמְתְּךָ. לְמָה יִאֲמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הֵנָּה אֱלֹהֵיהֶם.
וְאֵלֵהֵינוּ בְּשִׁמְיִם, כָּל אֲשֶׁר־חִפֵּץ עֲשֵׂה. עֲצִיבֵיהֶם כְּסֵף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. פִּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינֵי
לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנָּיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְיִחוּן. יְדֵיהֶם וְלֹא יִמִּישׁוּן, רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ, לֹא
יִהְיוּ בְּגָרוֹנָם. כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם, כָּל אֲשֶׁר־בִּטַח בָּהֶם. יִשְׂרָאֵל בִּטַח בֵּי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא. בֵּית אֱהֲרֹן
בִּטַחוּ בֵּי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא. יִרְאִי יי בִּטַחוּ בֵּי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא. יי זְכַרְנוּ יְבָרַךְ, יְבָרַךְ אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל,
יְבָרַךְ אֵת בֵּית אֱהֲרֹן. יְבָרַךְ יִרְאִי יי, הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסַּף יי עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם
לֵי, עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי־אָדָם. לֹא הִמְתִּים יִהְלִלוּ־יָהּ וְלֹא כָּל־יִרְדֵי
דוֹמָה. וְאֵנְחָנוּ נְבָרַךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. הִלְלוּ־יָהּ.

אַהֲבַתִּי כִּי־יִשְׁמַע יי אֶת־קוֹלִי תַחֲנוּנָי. כִּי־הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִגְמִי אֶקְרָא. אֶפְפוּנֵי חֲבַל־יְמֹת וּמְצָרֵי שְׂאוֹל
מְצָאוּנֵי, צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא. וּבָשָׂם יי אֶקְרָא, אָנָּה יי מְלִטָּה נַפְשִׁי. חַנוּן יי וְצַדִּיק, וְאֵלֵהֵינוּ מְרַחֵם. שֹׁמֵר פְּתָאִים יי,
דְלוּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוֹבֵי נַפְשִׁי לְמְנוּחָי, כִּי־יִגְמַל עֲלֵיכִי. כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת, אֶת־רַגְלִי
מִדָּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אָנִי עֲנִיתִי מְאֹד. אָנִי אֲמַרְתִּי בְחַפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב.

מה־אָשִׁיב לִי פֶלֶת־גְּמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשָׂם יְיָ אֶקְרָא. נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ.
יָקָר בְּעֵינַי יְיָ הַמְּוֹתָה לַחֲסִידָיו. אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי עֲבָדְךָ, אֲנִי־עֲבָדְךָ בְּוַאֲמֶתְךָ, פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי. לֶה־אֲזַבַּח זִבְחַ תּוֹדָה
וּבָשָׂם יְיָ אֶקְרָא. נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ. בְּחִצְרוֹת בַּיִת יְיָ, בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַיִם, הִלְלוּ־יָהּ.

הִלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל־הָאֲמִים. כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסֵדוֹ, וְאַמֶּת יְיָ לְעוֹלָם, הִלְלוּ־יָהּ. הוֹדוּ לִי כִּי־
טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֵאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֵאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֵאמְרוּ־נָא יִרְאִי־
יְיָ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

מִן־הַמַּצָּר קָרָאתִי יָהּ, עָנְנִי בְּמֶרְחַב יָהּ. יְיָ לִי, לֹא אֵירָא – מִה־יַעֲשֶׂה לִי אָדָם. יְיָ לִי בְּעֵזְרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה
כְּשֶׁנֶּאֱוִי. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּינִי מִבְּטֹחַ בְּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי מִבְּטֹחַ בְּנִדְבִיבִים. כָּל־גּוֹיִם סִבְבוּנִי, בָּשָׂם יְיָ כִּי אֲמִילֵם.
סִבּוּנִי גַם־סִבְבוּנִי, בָּשָׂם יְיָ כִּי אֲמִילֵם. סִבּוּנִי כַדְבָרִים, דַּעְכוּ כָּאֵשׁ קוֹצִים, בָּשָׂם יְיָ כִּי אֲמִילֵם. דַּחַה דְחִיתַנִּי לְנַפְל, וַיְיָ עֲזָרַנִּי. עָזִי וְזַמְרַת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֵהְלִי צַדִּיקִים, יָמִין יְיָ עֲשֶׂה חַיִּל. יָמִין יְיָ רֹמְמָה,
יָמִין יְיָ עֲשֶׂה חַיִּל. לֹא אָמוֹת כִּי־אֶחְיֶה, וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יָהּ. יִסְרַנִּי יָהּ, וְלִמְנוֹת לֹא נִתְנַנִּי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי־צַדִּיק, אֲבֹא־בָם, אוֹדֶה יָהּ. זֶה־הַשַּׁעַר לִי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

אוֹדֶה כִּי עָנִיתַנִּי וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה. אוֹדֶה כִּי עָנִיתַנִּי וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה. אַבְן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵימָּה לְרֹאשׁ
פְּנֵה. אַבְן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵימָּה לְרֹאשׁ פְּנֵה. מֵאֵת יְיָ הֵימָּה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. מֵאֵת יְיָ הֵימָּה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת
בְּעֵינֵינוּ. זֶה־הַיּוֹם עֲשֶׂה יְיָ. נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בוֹ. זֶה־הַיּוֹם עֲשֶׂה יְיָ. נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בוֹ.
אָנָּה יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּה יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּה יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא.

כְּרוּף הַבָּא בָּשָׂם יְיָ, בְּרַכְנוּכֶם מִבַּיִת יְיָ. כְּרוּף הַבָּא בָּשָׂם יְיָ, בְּרַכְנוּכֶם מִבַּיִת יְיָ. אֵל יְיָ וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג
בַּעֲבַתִּים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵל יְיָ וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ־חַג בַּעֲבַתִּים עַד־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵלֵי אֲתָה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי –
אֶרֹמְמֶךָ. אֵלֵי אֲתָה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי – אֶרֹמְמֶךָ. הוֹדוּ לִי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. הוֹדוּ לִי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם
חֲסֵדוֹ.

יִהְיֶה־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ, וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ,
וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאָרוּ, וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ, וַיִּקְדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ, אֵת שְׁמֶךָ, מִלְּפָנֶיךָ. כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּחָה נָּא לְזַמֵּר, כִּי
מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל.

הלל, מזמורי הודיה

הוֹדוּ לִי כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. הוֹדוּ לְאֲדֹנָי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם
חֲסֵדוֹ. לְעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְעֲשֶׂה הַשְּׂמִים בְּתִבּוּנָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל־
הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְעֲשֶׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. אֶת־הַשָּׁמַשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. אֶת־
הַיָּרֵחַ וְכוֹכְבֵי־הַלַּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל
מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְגִזְרֵי־סוֹף לְגִזְרֵי־סוֹף כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְהַעֲבִיר
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְנִעַר פְּרָעָה וַחֲתִילוּ בַיָּם־סוֹף כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בְּמִדְבָר כִּי לְעוֹלָם
חֲסֵדוֹ. לְמַכָּה מְלָכִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֲמִרִי כִּי
לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְנָתַן אֶרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ כִּי

לעולם חסדו. שְׁבֹשְׁפִלְנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וַיִּפְרָקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. נָתַן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ.

נִשְׁמַת כָּל חַי תִּבְרָךְ אֶת שְׁמֶךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, רוּחַ כָּל בָּשָׂר תִּפָּאֵר וּתְרוֹמֶם זָכְרֶךָ, מִלִּפְנֵינוּ, תְּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךָ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרִיֵס וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מִלֶּךָ אֵלָּא אַתָּה. אֱלֹהֵי הָרְאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשׁוּבָחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוּתוֹ בְּרַחֲמִים. וַיְיָ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן – הַמְעוֹרָר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ נֹרְדָמִים, וְהַמְשִׁיחַ אֲלֵמִים וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לֵךְ לְבַדְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

אֵלוּ פִּינוּ מִלֹּא שִׁירָה כִּיִּם, וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן גְּלִיו, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחָבֵי רְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִכְרֵס, וְנִדְיָנוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם, וְנִרְגְּלֵנוּ קִלּוֹת כְּאַיִלוֹת – אֵין אֲנַחְנוּ מְסַפְּקִים לַהֲוֹדוֹת לֵךְ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּי אַבּוֹתֵינוּ, וּלְבַרְךָ אֶת שְׁמֶךָ עַל אַחַת מְאֹלָךְ, אֵלֶּפֶי אֵלֶּפֶים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שְׁעֲשִׂיתָ עִם אַבּוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ. מִמַּצָּרִים גָּאֵלְתָּנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זִנְתָּנוּ וּבְשֹׁבַע כָּלִפְלַתָּנוּ, מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדְּבַר מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים וּנְאֻמָּנִים דָּלִיתָנוּ.

עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֶסְדֶיךָ, וְאֵל תִּטְשֵׁנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְנִצָּחַ. עַל כֵּן אַבְרָהִם שְׁפִלְגַת בְּנוֹ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁנִפְחַת בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ – הֵן הֵם יוֹדוּ וַיִּבְרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפָּאֲרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵינוּ. כִּי כָּל פֶּה לֵךְ יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לֵךְ תִּשְׁבַּע, וְכָל בֶּרֶךְ לֵךְ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל לִבָּבוֹת יִירְאוּךָ, וְכָל קֶרֶב וּכְלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כַּדְּבַר שְׂכָתוֹב, כָּל עֲצַמְתִּי תִאֲמַרְנָה, יְיָ מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עֲנִי מִחַזַק מִמָּנוּ, וְעֲנִי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֵלוֹ. מִי יִדְמָה לֵךְ וּמִי יִשְׁוֶה לֵךְ וּמִי יַעֲרֹךְ לֵךְ הָאֵל הַגְּדוֹל, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קֹנֵה שָׁמַיִם וְאָרֶץ. נִהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאָרְךָ וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם קִדְשֶׁךָ, כְּאֲמוּר: לְדוֹד, בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת-יְיָ וְכָל-קֶרְבִי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ. הָאֵל בְּתַעֲצָמוֹת עֲזָרָה, הַגְּדוֹל בְּכַבוֹד שְׁמֶךָ, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוּתֵיךָ, הַמְלִיךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רֵם וְנִשְׂא. שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב: רִנְנוּ צְדִיקִים בְּיְיָ, לַיְשָׁרִים נְאֻנָּה תְהִלָּה. בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלֵּל, וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם, וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ.

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ, מִלִּפְנֵינוּ, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שְׁכֵן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים לִפְנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּי אַבּוֹתֵינוּ, לַהֲוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח, לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרַךְ, לְעַלָּה וּלְקַלְסַם עַל כָּל דְּבָרֵי יְשִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עֲבָדְךָ מְשִׁיחָה.

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלִּפְנֵינוּ, הָאֵל הַמְלִיךְ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבְאָרֶץ, כִּי לֵךְ נִאֶה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּי אַבּוֹתֵינוּ, שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֲזוֹ וּמְשִׁלָּה, נִצָּחַ, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתִפְאָרֶת, קִדְשָׁה וּמַלְכוּת, בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֵל מִלֶּךְ גְּדוֹל בַּתְּשׁוּבָחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת, הַבוֹמֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מִלֶּךְ אֵל חַי הָעוֹלָמִים.

הלל, כוס רביעית

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרִי הַגֶּפֶן.

וְשׁוֹתָהּ בְּהַסִּיבַת שְׂמַאל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן, עַל תְּנוּבַת הַשְּׂדֵה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ לְאָכוֹל מִפְרֵיהָ וּלְשַׁבַּע מִטּוֹבָהּ. רַחֵם נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ וְעַל

ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחתך ועל היכלך ובגדה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברכה עליה בקדשה ובטהרה [בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה] ושמחנו ביום חג המצות הזה, כי אמה יי טוב ומטיב לפל, ונודה לה על הארץ ועל פרי הגפן. ברוך אמה יי, על הארץ ועל פרי הגפן.